

Vyhlášení výsledků 25. ročníku soutěže o Cenu Edvarda Beneše

V roce 2020 bylo do soutěže o Cenu Edvarda Beneše přihlášeno 11 prací z Historie 20. století a 6 prací ze Sociologie.

V oblasti Historie 20. století cenu 1. stupně získal **Martin Jelínek** z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze za soutěžní práci: **Antonín Zápotocký a Kladensko – vztah osobnosti a prostředí.**

Martin Jelínek ve své bakalářské práci prokázal rozsáhlou badatelskou a interpretační erudici. Z tématu, které se může jevit stojící na pomezí regionálních dějin a míst paměti, mu vyrostla rozsáhlá práce, která v sobě snoubí biografie jak Antonína, tak jeho otce Ladislava Zápotockého (zakladatele sociální demokracie), spolu s dějinami sociální demokracie a komunistické strany. Jelínek předvedl náročnou analýzu stranické žurnalistiky. Přispěl zásadně ke zkoumání vztahu osobnosti a prostředí v moderních českých dějinách. Zápotocký totiž, na rozdíl od řady svých spolustraníků, byl k rodnému prostředí (Kladensko, Zákolany) citově vázán, byl s ním identifikován, a právě i přes tuto vazbu se rozvíjela stranická mytologie a kult jeho osobnosti. V rodině i v rodném kraji Antonína Zápotockého a v jejich interpretaci jsou zakomponovány nezpochybnitelné archetypy komunistického vůdce. Martin Jelínek prokázal mimořádnou metodologickou vyspělost, heuristickou důkladnost a stylistickou dovednost.

Cena Edvarda Beneše 2. stupně byla udělena **Tomáši Malečkovi** z Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity za soutěžní práci: **Padesátiletá historie Divadla Jára Cimrmana.**

Tomáš Maleček se zaměřil na historii výrazného českého fenoménu - Divadla Jára Cimrmana. Vedle písemných pramenů pracoval v pozoruhodné míře metodou oral history, kdy hovořil se širokou škálou někdy i zdánlivě zapomenutých osobností, které jsou ovšem pro dějiny divadla důležitými svědky a pamětníky. Pracoval rovněž s velkou plejádou archiválií, a to jak z veřejných archivů, tak ze soukromých sbírek, mnohdy přímo členů DJC. Hlavní linií je pro něj dynamika vývoje tohoto divadla, ale zachycuje i reflexe zvnějšku, ze strany státní správy, komunálních politiků i státní bezpečnosti. Jedná se o objevnou komplexní práci představující chronologicky celou historii divadla od jeho vzniku až do současnosti. Přestože autor bezesporu patří k příznivcům DJC, výsledky jeho práce jsou prezentovány s objektivním nadhledem.

Cena Edvarda Beneše 3. stupně byla udělena **Lucii Mackové** z Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci za soutěžní práci: **Postavení Vojty Beneše v rámci prvního zahraničního odboje v Americe (1914 – 1918).**

Lucie Macková se věnuje osobnosti staršího bratra Edvarda Beneše Vojty, který, kromě toho že byl pedagogicky a literárně činný, významnou měrou zasáhl do formování a podpory české a slovenské krajanské komunity ve vztahu k prvnímu zahraničnímu odboji. Působení Vojty Beneše

v Americe je důležitou kapitolou dějin Masarykovy zahraniční akce, stejně jako je zajímavé rozkrytí interpersonálních vazeb mezi jejími hlavními protagonisty. Hodnocená práce je cenným příspěvkem k americké dimenzi československého zahraničního odboje.

Čestné uznání v oblasti historie získal **Marek Vašut** z Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci za soutěžní práci: **Životní osudy zpravodajského důstojníka Františka Fryče.**

Marek Vašut napsal erudovanou a kultivovanou biografii zpravodajského důstojníka Františka Fryče. Jeho práce snoubí pečlivý archivní výzkum s fundovaným rozhledem po literatuře. Fryč byl osobností, na níž je možno dobře demonstrovat hodnotový systém i osudy lidí, kteří svůj život bezpodmínečně spojili s existencí první československé republiky. Marek Vašut sleduje Fryčovy osudy v různých historických epochách a režimech, mnohdy pracuje i s analogií. Pozoruhodný na jeho práci je také vzhled do metod, s nimiž zpravodajští důstojníci pracovali, tím přispívá k obecnějšímu poznání této státní služby.

Další čestné uznání v oblasti historie získala **Kateřina Kolářová** z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity za soutěžní práci: **Působení Československo-jihoslovenské ligy na Moravě v meziválečném období.**

Kateřina Kolářová v rámci studia oboru Balkanistika věnovala svou diplomovou, resp. rigorózní práci působení jednoho z mnoha spolků, které měly rozšířit kulturní, historický i lingvistický rozhled a také mezinárodní kontakty. Protože řada z balkánských států patřila mezi československé spojence, měla taková spolková činnost i svou dimenzi politickou. Kateřina Kolářová nabízí vzhled do života organizace, která v meziválečné době zásadním způsobem ovlivňovala postoj československé veřejnosti k jejímu malodohodovému spojenci – Jugoslávii. Autorka podrobně analyzuje také činnost jednotlivých odborů a místních sdružení, působících ve větších moravských městech.

V oblasti Sociologie cenu 1. stupně získala **Tereza Svobodová** z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, za soutěžní práci: **Sdílená ekonomika v kontextu postmateriálních hodnot: případ segmentu ubytování v Praze.**

Autorka se rozhodla pro zajímavé a aktuální téma, která dokázala vhodně pokrýt daty. Zároveň vytvořila pro svoji analýzu nosný teoretický rámec. S využitím tzv. velkých dat v podobě všech volně dostupných recenzí sdíleného ubytování přes Airbnb a tradičního ubytování přes Booking za poslední dva roky srovnává zkušenosti jejich uživatelů z hlediska uspokojení potřeb a naplnění hodnot. Ke zpracování jsou užity techniky pro dolování z textů, a sice strukturní modelování témat a analýza sentimentu. Modely sdíleného ubytování uspokojují společensky rostoucí potřebu naplňovat postmateriální hodnoty mnohem lépe než modely tradičního ubytování

(hotely, hostely, penziony) v Praze. Plasticky se tak ukazují výhody sdílené ekonomiky v oblasti ubytování, vedle motivů finančních autorka zdůrazňuje prvky emoční, zážitkové, krátce řečeno, širší kulturní. Nezakrývá přitom negativní stránky tohoto moderního trendu.

Cenu 2. stupně získala **Olga Vlasova** z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze za soutěžní práci: **Unconditional Basic Income – new utopia/dystopia of modernity.**

Bakalářská práce diskutuje nepodmíněný základní příjem jako jedno z možných řešení problémů moderní společnosti. Zkoumá, jak je tento koncept reflektován a konkrétně prezentován v českých médiích a veřejném diskurzu. S využitím dat z obsahové analýzy českých médií a průzkumu na reprezentativním vzorku české populace mapuje specifika každého diskurzu. Samotné téma se obecně jeví jako periferní v obou diskurzech, protože ve většině analyzovaných článků je koncept krátce zmíněn v kontextu jiného tématu a většina české populace o tomto řešení nikdy neslyšela. Polovina populace projevuje koncepci silnou nebo umírněnou podporu, zatímco další polovina je proti jejímu zavedení. I v tom se projevuje jistá palčivost položené otázky a její ideologické podloží. Autorka zaujímá velmi střízlivé stanovisko a celá práce se tak stává poměrně již vyzrálým příspěvkem do aktuální diskuze. Anglicky psaná práce čerpá z bohaté zahraniční literatury a prokazuje vysokou úroveň i v oblasti prezentace výsledků.

Cenu 3. stupně získala **Lucie Němcová** z Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze za soutěžní práci: **Vývoj diskurzu pravicového populismu v České republice.**

Diplomová práce vychází z přehledného teoretického rámce, jímž definuje pravicový populismus a jeho rétorické praktiky. Podrobně vymezuje metodologické postupy historicko-diskurzivní analýzy a následně je aplikuje na programy politických stran. Ukazuje proměny populismu a potvrzuje očekávatelné posuny z hlediska obsahů a rétorických figur.